

INSTRUKCJA

POBIERANIA ORAZ PRZYGOTOWYWANIA PRÓBEK LABORATORYJNYCH

1. **Określenia i zasady ogólne.** W niniejszej instrukcji pobierania i przygotowywania próbek laboratoryjnych przyjęto następujące określenia:
 - próbka pierwotna – część wyrobu, pobrana jednorazowo z partii materiału w sposób losowy,
 - próbka reprezentatywna (próbka ogólna) – próbka powstała przez połączenie próbek pierwotnych,
 - próbka laboratoryjna – pomniejszona próbka reprezentatywna, przekazana do laboratorium badawczego, opakowana i przechowywana w sposób zapewniający jej niezmienność.
2. **Sposób pobierania próbek.** Sposób pobierania próbek pierwotnych oraz przygotowywania próbki reprezentatywnej powinien być zgodny z zasadami przyjętymi w aktualnych przedmiotowych polskich normach (PN-EN).

W przypadku kruszyw oraz odpadów z bieżącej produkcji przemysłowej (np. żużli, popiołów) należy stosować procedurę zgodną z PN-EN 932-1: 1999 Badania podstawowych właściwości kruszyw. Metody pobierania próbek.

W przypadku materiałów kamiennych zwięzłych (np. granit, marmur) zaleca się stosowanie normy PN-85 Pobieranie próbek materiałów kamiennych zwięzłych.

W przypadku ukształtowanych wyrobów budowlanych próbkę reprezentatywną należy pobrać w sposób losowy, stosowany przy pobieraniu próbek do badań kontroli jakości, według odpowiednich norm przedmiotowych.
3. **Wielkość i sposób przygotowania próbek.** Próbki pierwotne muszą pozwolić na otrzymanie minimum 5 kg materiału w próbce laboratoryjnej, a objętość tworzywa po rozdrobnieniu powinna wynosić minimum 2 decymetry sześciennie. Próbka laboratoryjna powinna być dostarczona w szczelnym, trwałym opakowaniu (np. w worku z tworzywa sztucznego, w zamkniętym naczyniu).
4. **Oznaczenie próbki.** Wewnątrz opakowania próbki laboratoryjnej oraz na jego powierzchni powinny znajdować się dane identyfikacyjne: nazwa i adres dostawcy (zleceniodawcy), oraz numer przekazanej próbki. Dane na opakowaniu powinny być naniesione trwale. Wewnątrz próbki powinna znajdować się metryczka z danymi, możliwie zabezpieczona przed zniszczeniem.
5. **Protokół pobrania próbki.** Protokół należy spisać podczas pobierania próbek. Układ i treść protokołu powinny być zgodne z załącznikiem nr 1. Powinien on zawierać:
 - miejsce oraz datę sporządzenia protokołu,
 - nr protokołu,
 - nr próbki u zleceniodawcy,
 - nazwę i adres dostawcy (zleceniodawcy),
 - nazwę, pochodzenie, rodzaj i opis wyrobu,
 - miejsce i datę pobrania próbki,
 - wielkość partii reprezentowanej przez próbkę,
 - ilość pobranej (dostarczonej) próbki.
6. **Odpowiedzialność za pobranie.** Jeśli nie ustalono inaczej, dostawca próbki ponosi wyłączną odpowiedzialność za pobranie i przygotowanie próbki laboratoryjnej. Fakt ten należy każdorazowo potwierdzić oświadczeniem pisemnym, przekazanym do laboratorium wraz z próbką i protokołem jej pobrania.
7. **Transport.** Transport próbek może odbywać się dowolnymi środkami przewozowymi, w sposób zapewniający nienaruszalność próbki i jej opakowania.
8. **Podstawa sporządzenia instrukcji.** Instrukcję sporządzono w oparciu o Instrukcję nr 234/2003 ITB Badania promieniotwórczości naturalnej surowców i materiałów budowlanych oraz Poradnik ITB nr 455/2010 Badania promieniotwórczości naturalnej wyrobów budowlanych.

Załącznik nr 1: Protokół pobrania próbek laboratoryjnych.

Rybnik,	DD.MM.RRRR
miejsce	data

**PROTOKÓŁ POBIERANIA
PRÓBEK LABORATORYJNYCH**
NUMER

1	Nr próbki u dostawcy (zleceniodawcy)	
2	Nazwa i adres dostawcy (zleceniodawcy)	
3	Rodzaj próbki (nazwa, podstawowa charakterystyka)	
4	Pochodzenie wyrobu	
5	Miejsce pobrania	
6	Data pobrania	
7	Wielkość partii materiału, z której pobrano próbki	
8	Przybliżona ilość pobranej próbki (min. 5 kg)	
9	Okres produkcji	

Próbka reprezentatywna została pobrana zgodnie z metodyką określoną w odpowiedniej normie przedmiotowej.

Skład Komisji Pobierania Próbek:

Imię i nazwisko	Firma	Podpis

Dostawca oświadcza, że ponosi wyłączną odpowiedzialność za pobranie i przygotowanie próbki do badań laboratoryjnych w sposób zgodny z normą.

Dostawca (Zamawiający)

Imię i nazwisko osoby uprawnionej do podpisu	Firma	Podpis osoby uprawnionej do podpisu